

Brusel 13. června 2022
(OR. fr, en)

9771/22

ECOFIN 560
UEM 163
SOC 354
EMPL 236
COMPET 457
ENV 558
EDUC 227
RECH 350
ENER 266
JAI 821
GENDER 99
ANTIDISCRIM 79
JEUN 110
SAN 355

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. dok. Komise:	9423/22 - COM(2022) 624 final
Předmět:	Doporučení pro DOPORUČENÍ RADY k národnímu programu reforem Rumunska na rok 2022 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Rumunska z roku 2022

Delegace naleznou v příloze výše uvedený návrh doporučení Rady ve znění revidovaném a dohodnutém několika výbory Rady na základě návrhu Komise COM(2022) 624 final.

DOPORUČENÍ RADY

ze dne ...

k národnímu programu reforem Rumunska na rok 2022 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Rumunska z roku 2022

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik¹, a zejména na čl. 9 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy², a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

¹ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.

- (1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241³, kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. Přispívá k hospodářskému oživení a k provádění udržitelných a prorůstových reforem a investic, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace, a současně zvyšuje odolnost ekonomik členských států a jejich potenciální růst. Pomáhá rovněž posílit udržitelné veřejné finance a podnítit růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu. Maximální finanční příspěvek na členský stát v rámci Nástroje pro oživení a odolnost bude aktualizován v červnu 2022 v souladu s čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241.
- (2) Dne 24. listopadu 2021 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu, jež zahájila evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik pro rok 2022. Analýza náležitě zohlednila Portský sociální závazek, který byl podepsán dne 7. května 2021 a který spočívá v pokračujícím provádění evropského pilíře sociálních práv vyhlášeného Evropským parlamentem, Radou a Komisí dne 17. listopadu 2017. Dne 25. března 2022 potvrdila priority roční analýzy udržitelného růstu 2022 Evropská rada. Dne 24. listopadu 2021 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 taktéž zprávu mechanismu varování, ve které je Rumunsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude potřeba provést hloubkový přezkum. Téhož dne Komise rovněž přijala návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2022, který analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala společnou zprávu o zaměstnanosti dne 14. března 2022.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (3) Po celosvětové pandemii došlo k invazi Ruska na Ukrajinu a tato událost významně změnila geopolitickou a hospodářskou situaci. Ekonomiky členských států invazi pocítily mimo jiné v podobě zdražení energií, potravin a surovin a slabších vyhlídek na růst. Vyšší ceny energií zatěžují značně zejména nejzranitelnější domácnosti, jež žijí v energetické chudobě nebo jsou touto chudobou ohroženy, jakož i podniky, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií. Unie rovněž zažívá bezprecedentní příliv uprchlíků z Ukrajiny. Hospodářské dopady útočné války Ruska se projevily v členských státech asymetricky. Za těchto okolností byla 4. března 2022 poprvé uplatněna směrnice Rady 2001/55/ES⁴, a sice prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2022/382⁵, na jejímž základě mohou osoby vysídlené z Ukrajiny oprávněně pobývat v Unii a získávají přístup na trh práce, jakož i ke vzdělávání a odborné přípravě, zdravotní péči, bydlení a sociálnímu zabezpečení. V rámci Akce soudržnosti pro uprchlíky v Evropě (CARE) a prostřednictvím dodatečného předběžného financování v rámci programu REACT-EU (pomoc při oživení pro soudržnost a území Evropy) je Rumunsku zpřístupněna mimořádná podpora určená k urychlenému řešení potřeb v oblasti přijímání a integrace osob, které prchají z Ukrajiny.

⁴ Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12).

⁵ Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (Úř. věst. L 71, 4.3.2022, s. 1).

- (4) Ve světle rychle se měnící hospodářské a geopolitické situace se evropský semestr v roce 2022 vrací k široké koordinaci hospodářských politik a politik zaměstnanosti, přičemž se vyvíjí v souladu s požadavky na provádění Nástroje pro oživení a odolnost, jak je uvedeno v roční analýze udržitelného růstu 2022. Pro plnění politických priorit v rámci evropského semestru má zásadní význam provádění přijatých plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány řeší všechna relevantní doporučení pro jednotlivé země vydaná v cyklech evropského semestru 2019 a 2020 nebo jejich významnou část. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019 a 2020 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241, a relevantní jsou i veškerá další doporučení pro jednotlivé země vydaná do dne předložení takto revidovaného, aktualizovaného nebo pozměněného plánu.
- (5) Od března 2020 je aktivována obecná úniková doložka Paktu o stabilitě a růstu. Ve sdělení ze dne 3. března 2021 nazvaném „Rok od vypuknutí pandemie COVID-19 – reakce v oblasti fiskální politiky“ Komise vyjádřila názor, že rozhodnutí o deaktivaci nebo pokračujícím uplatňování obecné únikové doložky by mělo vycházet z celkového posouzení stavu ekonomiky, přičemž hlavním kvantitativním kritériem by měla být úroveň hospodářské činnosti v Unii nebo v eurozóně v porovnání s předkrizovými úrovněmi (konec roku 2019). Zvýšená nejistota a silná rizika nepříznivého vývoje pro hospodářský výhled v souvislosti s válkou v Evropě, bezprecedentní prudké zdražování energií a pokračující narušení dodavatelských řetězců opodstatňují prodloužení obecné únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu do konce roku 2023.

- (6) Dne 2. března 2022 přijala Komise sdělení, které poskytuje obecné pokyny pro fiskální politiku v roce 2023 (dále jen „fiskální pokyny“) s cílem podpořit přípravu programů stability a konvergenčních programů členských států, a tím posílit koordinaci politik. Komise konstatovala, že na základě makroekonomického výhledu v zimní prognóze z roku 2022 se v roce 2023 jeví jako vhodné přejít od podpůrného celkového nastavení fiskální politiky, které se uplatňovalo v období 2020–2022, k obecně neutrálnímu celkovému nastavení fiskální politiky, ale je třeba případně reagovat na vyvíjející se hospodářskou situaci. Komise oznámila, že fiskální doporučení pro rok 2023 by měla i nadále rozlišovat mezi členskými státy a zohledňovat možné efekty přelévání mezi zeměmi. Komise vyzvala členské státy, aby tyto pokyny zohlednily ve svých programech stability a konvergenčních programech. Komise se zavázala pečlivě sledovat hospodářský vývoj a své politické pokyny upravit podle potřeby a nejpozději v rámci jarního balíčku evropského semestru na konci května 2022.
- (7) Pokud jde o fiskální pokyny, zohledňují fiskální doporučení pro rok 2023 zhoršený hospodářský výhled, zvýšenou nejistotu a další rizika nepříznivého vývoje a vyšší inflaci ve srovnání se zimní prognózou Komise z roku 2022. Vzhledem k těmto skutečnostem musí fiskální reakce rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti, podpořit kupní sílu nejzranitelnějších domácností, aby byl zmírněn dopad prudkého zdražení energií, a musí pomoci omezit inflační tlaky ze sekundárních účinků prostřednictvím cílených a dočasných opatření. Fiskální politika musí zůstat aktivní, aby se přizpůsobila rychle se vyvíjejícím okolnostem, včetně výzev vyplývajících z útočné války Ruska vůči Ukrajině, pokud jde o obranu a bezpečnost, a musí být diferencovaná podle jednotlivých zemí v závislosti na jejich fiskální a hospodářské situaci, mimo jiné pokud jde o jejich vystavení krizi a příliv vysídlených osob z Ukrajiny.

- (8) Dne 31. května 2021 předložilo Rumunsko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu pro oživení a odolnost v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 3. listopadu 2021 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Rumunska⁶. Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise podle čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, v němž se stanoví, že Rumunsko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž skutečnost, že nedošlo ke zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.
- (9) Dne 12. května 2022, tedy až po termínu stanoveném v článku 8 nařízení (ES) č. 1466/97, předložilo Rumunsko svůj národní program reforem na rok 2022 a dne 4. května 2022 předložilo svůj konvergenční program z roku 2022. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány společně. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2022 rovněž zprávy, které Rumunsko dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při provádění svého plánu pro oživení a odolnost.

⁶ ST 12319/21; ST12319/21 ADD1.

- (10) Dne 23. května 2022 zveřejnila Komise zprávu o Rumunsku pro rok 2022. Posoudila pokrok, který Rumunsko učinilo při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019, 2020 a 2021, a na základě srovnávacího přehledu oživení a odolnosti zhodnotila, jak Rumunsko provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Rumunsku poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a o nové a vyvíjející se výzvy včetně těch, jež vyplývají z ruské invaze na Ukrajinu. Posoudila rovněž pokrok Rumunska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.
- (11) Komise v případě Rumunska provedla hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011 a dne 23. května 2022 zveřejnila jeho výsledky. Komise dospěla k závěru, že se Rumunsko potýká s makroekonomickými nerovnováhami. Slabiny se týkají zejména platební bilance související s rozpočtovým schodkem a opětovného výskytu problémů s konkurenceschopností.

- (12) Dne 3. dubna 2020 přijala Rada rozhodnutí (EU) 2020/509⁷ o existenci nadměrného schodku v Rumunsku v důsledku nedodržení kritéria schodku v roce 2019. Dne 3. dubna 2020 Rada rovněž vydala doporučení⁸ k odstranění nadměrného schodku veřejných financí v Rumunsku nejpozději do roku 2022. Vzhledem k hlubokému poklesu hospodářské činnosti v souvislosti s pandemií COVID-19 a související potřebě fiskálních politik na podporu oživení v letech 2021 a 2022 vydala Rada dne 18. června 2021 Rumunsku nové doporučení⁹, aby odstranilo nadměrný schodek nejpozději do roku 2024. Rumunsko by mělo dosáhnout cíle pro celkový schodek veřejných financí ve výši 8,0 % HDP v roce 2021, 6,2 % HDP v roce 2022, 4,4 % HDP v roce 2023 a 2,9 % HDP v roce 2024, což je v souladu s nominální mírou růstu čistých primárních výdajů vládních institucí ve výši 3,4 % v roce 2021, 1,3 % v roce 2022, 0,9 % v roce 2023 a 0,0 % v roce 2024. To odpovídá roční strukturální korekci ve výši 0,7 % HDP v roce 2021, 1,8 % HDP v roce 2022, 1,7 % HDP v roce 2023 a 1,5 % HDP v roce 2024. Tento postup byl od podzimu 2021 pozastaven na základě posouzení účinných opatření ze strany Komise.
- (13) Podle údajů potvrzených Eurostatem činil v roce 2021 schodek sektoru vládních institucí Rumunska 7,1 % HDP, zatímco veřejný dluh se zvýšil ze 47,2 % HDP v roce 2020 na 48,8 % HDP. To je v souladu s cílem pro celkový schodek státního rozpočtu v roce 2021, který doporučila Rada. Korekce strukturálního salda pro rok 2021 činí 1,5 procentního bodu HDP, což je více než doporučená hodnota 0,7 procentního bodu.

⁷ Rozhodnutí Rady (EU) 2020/509 ze dne 3. dubna 2020 o existenci nadměrného schodku v Rumunsku (Úř. věst. L 110, 8.4.2020, s. 58).

⁸ Doporučení Rady ze dne 3. dubna 2020 k odstranění nadměrného schodku veřejných financí v Rumunsku (Úř. věst. C 116, 8.4.2020, s. 1).

⁹ Doporučení Rady ze dne 18. června 2021, kterým se vydává stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Rumunska z roku 2021 (Úř. věst. C 304, 29.7.2021, s. 107).

(14) Makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce konvergenčního programu z roku 2022, je pro rok 2022 realistický a poté příznivý. Vláda předpokládá, že reálný HDP vzroste v roce 2022 o 2,9 % a v roce 2023 o 4,4 %. Pro srovnání, jarní prognóza Komise z roku 2022 počítá s nižším růstem reálného HDP ve výši 2,6 % v roce 2022 a 3,6 % v roce 2023. Tyto rozdíly jsou způsobeny zejména vysokou inflací ovlivňující kupní sílu domácností, možným pokračujícím snižováním důvěry vyplývajícím z mezinárodního prostředí a jeho dopadem na spotřebu a investice a dále negativním příspěvkem čistého vývozu, neboť se očekává, že ceny energetických komodit nadále porostou. Ve svém konvergenčním programu z roku 2022 vláda očekává, že celkový schodek vládního sektoru v roce 2022 klesne na 6,2 % HDP a v roce 2023 na 4,4 %. Pokles v roce 2022 odráží zejména silný růst nominálního HDP, očekávaný nárůst účinnosti výběru daní, zmrazení většiny mezd ve veřejném sektoru a plán udržet nárůst výdajů na zboží a služby, sociální pomoc a další transfery pod úrovní růstu nominálního HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl podle projekcí v konvergenčním programu z roku 2022 zvýšit na 49,4 % v roce 2022 a na 49,7 % v roce 2023. Jarní prognóza Komise z roku 2022 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky schodek veřejných financí ve výši 7,5 % HDP v roce 2022 a 6,3 % HDP v roce 2023. To je více než schodek předpokládaný v konvergenčním programu z roku 2022, a to zejména kvůli vyšším očekávaným sociálním a úrokovým výdajům, vyššímu odhadovanému čistému účinku opatření ke zvládnutí prudkého nárůstu cen energií, opatrnějšímu předpokladu očekávaného nárůstu výběru daní a neexistenci konkrétních konsolidačních opatření na straně výdajů v konvergenčním programu z roku 2022. Jarní prognóza Komise z roku 2022 očekává vyšší poměr veřejného dluhu k HDP ve výši 50,9 % v roce 2022 a 52,6 % v roce 2023. Tento rozdíl je způsoben zejména vyššími předpokládanými schodky. Podle jarní prognózy Komise z roku 2022 se střednědobý (desetiletý průměrný) růst potenciálního produktu odhaduje na 3,6 %. V tomto odhadu však není zahrnut dopad reforem, které jsou součástí plánu pro oživení a odolnost a které mohou potenciální hospodářský růst Rumunska podpořit.

- (15) V roce 2022 vláda postupně zrušila většinu opatření, která byla přijata v reakci na krizi COVID-19, takže se předpokládá, že dočasná mimořádná opatření klesnou z 1,1 % HDP v roce 2021 na 0,2 % HDP v roce 2022. Na schodek veřejných financí dopadají opatření, která byla přijata ke zmírnění hospodářských a sociálních důsledků růstu cen energií – ta jsou v jarní prognóze Komise z roku 2022 odhadována na 0,7 % HDP v roce 2022 a 0,1 % HDP v roce 2023¹⁰. Tato opatření spočívají především v cenových stropech pro maloobchodní a velkoobchodní ceny na straně výdajů a ve zdanění mimořádných zisků výrobců energie na straně příjmů. Mezi další opatření patří systémy kompenzací výdajů za energii a plyn pro domácnosti a malé a střední podniky a dále příspěvky na energii pro zranitelné spotřebitele. Byla oznámena jako dočasná. Pokud však ceny energií zůstanou vysoké i v roce 2023, mohla by některá z nich pokračovat. Některá z uvedených opatření nejsou cílená, což platí zejména o obecném stropu cen energií pro domácnosti. Na schodek veřejných financí rovněž dopadají náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny; jarní prognóza Komise z roku 2022 tyto náklady odhaduje na 0,1 % HDP v roce 2022 i 2023¹¹, jakož i nárůst výdajů na obranu o 0,5 procentního bodu HDP v roce 2023.

¹⁰ Číselné údaje představují výši ročních rozpočtových nákladů na opatření přijatá od podzimu 2021, mimo jiné v oblasti běžných příjmů a výdajů a – je-li to relevantní – kapitálových výdajů.

¹¹ Předpokládá se, že celkový počet osob vysídlených z Ukrajiny do Unie postupně dosáhne 6 milionů do konce roku 2022, a jejich zeměpisné rozložení je odhadováno na základě velikosti stávající diaspory, relativní populace přijímajícího členského státu a skutečného rozložení vysídlených osob z Ukrajiny v rámci Unie k březnu 2022. Pokud jde o rozpočtové náklady na osobu, odhady vycházejí z modelu mikrosimulace EUROMOD spravovaného Společným výzkumným střediskem Komise, přičemž se zohledňují jak převody peněžních prostředků pro způsobilé osoby, tak věcné dávky, jako je vzdělávání a zdravotní péče.

- (16) Předpokládaný celkový schodek vládního sektoru pro rok 2022 je podle jarní prognózy Komise z roku 2022 o 1,3 procentního bodu HDP vyšší, než je cílová hodnota celkového schodku vládního sektoru doporučená Radou, zatímco korekce strukturálního rozpočtového salda by v roce 2022 měla činit -0,2 procentního bodu HDP oproti doporučené hodnotě 1,8 procentního bodu HDP. To vyžaduje pečlivou analýzu založenou na výdajovém kritériu. V roce 2022 se v jarní prognóze Komise z roku 2022 očekává růst čistých primárních výdajů (očištěný o jednorázová opatření a opatření fiskální politiky na straně příjmů) ve výši 9,6 %, což je více než doporučená hodnota 1,3 %. Předpokládaný růst souhrnných výdajů v roce 2022 je způsoben zejména zvýšením sociálních výdajů z důvodu valorizace důchodů a v důsledku rozpočtových sociálních opatření a rozpočtových nákladů na opatření k zastropování cen energií (bez příjmových opatření) a k řešení přílivu vysídlených osob z Ukrajiny. Určitou roli, i když v menší míře, hraje rovněž růst výdajů na mezispotřebu, jehož hlavní příčinou je vysoká očekávaná inflace vyjádřená indexem spotřebitelských cen. Růst čistých výdajů se od doporučení Rady ze dne 18. června 2021 odchyluje stejným směrem jako odchylka korekce strukturálního rozpočtového salda, i když s větším rozsahem (2,7 procentního bodu HDP v případě růstu čistých výdajů oproti 2,0 procentního bodu HDP v případě strukturálního salda). Tento rozdíl lze částečně vysvětlit poměrem příjmů k HDP uvedeným pro rok 2022 v jarní prognóze Komise z roku 2022, který je ve srovnání s jarní prognózou Komise z roku 2021 vyšší o 0,9 procentního bodu HDP, což zlepšuje strukturální rozpočtové saldo, ale nemá vliv na výdajové kritérium. Podle zevrubné analýzy hrozí Rumunsku nesplnění fiskálních cílů pro rok 2022 stanovených v doporučení Rady ze dne 18. června 2021.

- (17) Předpokládaný celkový schodek vládního sektoru pro rok 2023 je podle jarní prognózy Komise z roku 2022 o 1,9 procentního bodu HDP vyšší, než je cílová hodnota celkového schodku vládního sektoru doporučená Radou v jejím doporučení ze dne 18. června 2021, zatímco korekce strukturálního rozpočtového salda by v roce 2022 měla činit 0,0 procentního bodu HDP oproti doporučené hodnotě 1,7 procentního bodu HDP. To vyžaduje pečlivou analýzu založenou na výdajovém kritériu. V roce 2023 se v jarní prognóze Komise z roku 2022 očekává růst čistých primárních výdajů (očištěný o jednorázová opatření a opatření fiskální politiky na straně příjmů) ve výši 1,7 %, což je více než doporučená hodnota 0,9 %, a to z důvodu neexistence konkrétních opatření k dosažení cílů. Podle zevrubné analýzy hrozí Rumunsku nesplnění fiskálních cílů pro rok 2023 stanovených v doporučení Rady ze dne 18. června 2021. Vzhledem k rizikům nesplnění doporučených fiskálních cílů v letech 2022 a 2023 se pro splnění postupu korekce a dosažení nápravy nadměrného schodku veřejných financí do roku 2024 jeví jako relevantní dodatečná rozpočtová opatření.
- (18) Podle konvergenčního programu z roku 2022 by měl schodek veřejných financí postupně klesat na 2,95 % HDP v roce 2024 a na 2,9 % HDP do roku 2025. Očekává se tedy, že do roku 2024 se schodek sektoru vládních institucí dostane pod 3 % HDP. Podle plánu dojde k fiskální konsolidaci především na výdajové straně rozpočtu. K plánovaným konsolidačním opatřením, jež jsou základem pro tento proces, však nejsou poskytnuty žádné informace. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl podle projekcí v konvergenčním programu z roku 2022 do roku 2025 stabilizovat, a to nejprve poklesem na 49,4 % v roce 2024 a poté na 48,9 % v roce 2025. Podle analýzy Komise se rizika udržitelnosti dluhu ve střednědobém horizontu jeví jako vysoká.

- (19) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení (EU) 2021/241 a s přílohou V kritériem 2.2 uvedeného nařízení zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic spolu s orientačním harmonogramem provádění, které má být dokončeno do 31. srpna 2026. Ty pomáhají řešit všechny nebo významnou část hospodářských a sociálních výzev uvedených v doporučeních, která Rumunsku adresovala Rada v rámci evropského semestru v letech 2019 a 2020, jakož i ve veškerých doporučeních pro členský stát vydaných do dne přijetí plánu pro oživení a odolnost. Plán pro oživení a odolnost se zabývá zejména úplnou digitalizací daňové správy a postupným rušením nadměrných daňových pobídek s cílem zlepšit kvalitu a udržitelnost veřejných financí. Přispívá rovněž k zajištění udržitelnosti a spravedlnosti veřejného důchodového systému. Reformy zdravotnictví spojené s investicemi do digitalizace podle očekávánílepší přístupnost, nákladovou efektivnost a odolnost zdravotní péče. Očekává se, že rozhodování založené na důkazech, dlouhodobé plánování a veřejné konzultace, jakož i opatření zaměřená na zlepšení procesu zadávání veřejných zakázek přispějí ke zlepšení kvality a účinnosti veřejné správy, což povede k lepšímu čerpání finančních prostředků Unie. Posílením nezávislosti a zvýšením účinnosti soudnictví, zlepšením přístupu ke spravedlnosti a posílením boje proti korupci se plán pro oživení a odolnost zaměřuje na řešení podstatných otázek souvisejících s právním státem v Rumunsku v souladu s příslušnou judikaturou Soudního dvora Evropské unie a s přihlédnutím k doporučením uvedeným ve zprávách mechanismu pro spolupráci a ověřování, zprávách Skupiny států proti korupci (GRECO), stanoviscích Benátské komise a zprávách o právním státu. Dlouhodobými doporučeními pro jednotlivé země se zabývají rovněž klíčové reformy zaměřené na stanovení minimální mzdy a minimálního příjmu na sociální začlenění, posílení správy a řízení státních podniků a sociální dialog.

Plán pro oživení a odolnost rovněž zavádí jednotný, inkluzivní a kvalitní systém předškolního vzdělávání a péče, s nímž jsou spojeny investice do péče o děti. Prosazuje udržitelné a digitální investice a podporuje činnosti v oblasti výzkumu a vývoje. Klíčové reformy a investice do dekarbonizace, zřízení vládního cloudu a zavedení elektronického průkazu totožnosti přispívají k podpoře zelené a digitální transformace.

- (20) Očekává se, že provádění rumunského plánu pro oživení a odolnost přispěje k dalšímu pokroku v oblasti zelené a digitální transformace. Na opatření podporující klimatické cíle připadá v Rumunsku 41 % celkových prostředků, které byly na plán pro oživení a odolnost přiděleny, a na opatření podporující digitální cíle pak připadá 21 % z těchto celkových prostředků. Plnohodnotné provádění plánu pro oživení a odolnost v souladu s příslušnými milníky a cíli pomůže Rumunsku rychle se zotavit z dopadů krize COVID-19 a současně posílí jeho odolnost. Pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost i dalších hospodářských politik a politik zaměstnanosti, které jdou nad rámec plánu pro oživení a odolnost, je i nadále důležité systematické zapojování sociálních partnerů a dalších příslušných zúčastněných stran, aby měla celková politická agenda širokou podporu.

- (21) Programové dokumenty v rámci politiky soudržnosti pro dohodu o partnerství stanovenou v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060¹² předložilo Rumunsko dne 14. dubna 2022 a pro svůj první program dne 6. května 2022. V souladu s nařízením (EU) 2021/1060 Rumunsko při programování fondů politiky soudržnosti na období 2021–2027 zohlední příslušná doporučení, která mu byla vydána. To je předpokladem pro zlepšení účinnosti a pro maximalizaci přidané hodnoty finanční podpory, kterou má země obdržet z fondů politiky soudržnosti, a zároveň je tak podporována koordinace, doplňkovost a soudržnost mezi těmito fondy politiky soudržnosti a dalšími nástroji a fondy Unie. Úspěšné provádění Nástroje pro oživení a odolnost a programů politiky soudržnosti také závisí na odstranění překážek, které stojí v cestě investicím na podporu zelené a digitální transformace a vyváženého územního rozvoje.
- (22) Plán REPowerEU, jak jej navrhuje Komise a který reaguje na mandát hlav států a předsedů vlád Unie ve Versailleském prohlášení, má v co nejkratší době postupně odstranit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. Za tímto účelem zamýšlí Komise v dialogu s členskými státy identifikovat nejvhodnější projekty, investice a reformy na vnitrostátní, regionální a unijní úrovni. Cílem těchto opatření je snížit celkovou závislost na fosilních palivech a při dovozu fosilních paliv se odklonit od Ruska.

¹² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159).

(23) Podle údajů z roku 2020¹³ je rumunský energetický mix z velké části založen na fosilních palivech; ropa a zemní plyn zaujímají přibližně 30 % a uhlí dalších 10 %. Rumunsko svou vlastní produkcí pokrývá přibližně 80 % své spotřeby plynu, zatímco zbývající část pochází z Ruska (obecně v Unii pokrývá většinu spotřeby dovezený plyn – v průměru 44 % dovozu pochází z Ruska). Pokud jde o ropu, dovoz z Ruska představuje 32 % celkového dovozu, zatímco unijní průměr je 26 %. Rumunsko se zavázalo k postupnému ukončení těžby uhlí do roku 2032. Pro dosažení tohoto ambiciózního cíle zahrnují rumunský plán pro oživení a odolnost i další fondy Unie, jako je modernizační fond zřízený směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES¹⁴, značné investice do podpory dekarbonizace prostřednictvím vybudování nových kapacit pro výrobu obnovitelné energie. Zelená transformace a předpokládaný velký nárůst spotřeby energie však budou vyžadovat významnou modernizaci energetických přenosových sítí a urychlení zavádění zelené infrastruktury. To bude vyžadovat lepší regulační rámec a vyšší investice, jakož i posílení postavení spotřebitelů, aby se mohli aktivně podílet na trhu s elektřinou, ať už individuálně, nebo kolektivně prostřednictvím energetických společností. Předběžné investice do infrastruktury, jako je skladování, a do propojení rozvodných sítí zemního plynu a elektřiny se sousedními zeměmi by mohly zvýšit diverzifikaci dodávek energie, stabilitu trhu a schopnost přizpůsobit se regionálním rozdílům. Toto je potřeba vnímat v kontextu ruské invaze na Ukrajinu a snížení závislosti na dovozu, neboť energetický systém je stále značně závislý na fosilních palivech. Naleziště zemního plynu v pobřežních vodách v Černém moři navíc pro Rumunsko představují významnou příležitost k dalšímu rozvoji jeho energetické nezávislosti a ke značné podpoře sousedních členských států ve snižování jejich závislosti na dovozu ruského zemního plynu.

¹³ Eurostat (2020), podíl dovozu z Ruska na celkovém dovozu. U průměru EU-27 je celkový dovoz založen na dovozu ze zemí mimo EU-27. V případě Rumunska zahrnuje celkový dovoz obchod uvnitř EU. Údaje za surovou ropu nezahrnují produkty z rafinované ropy.

¹⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES (Úř. věst. L 275, 25.10.2003, s. 32).

Doporučuje se, aby investice do nové infrastruktury a sítí týkající se plynu byly pokud možno schopny obstát i v budoucnu a usnadnily tak svou dlouhodobou udržitelnost budoucí změnou svého využití na udržitelná paliva. Současně rumunský plán pro oživení a odolnost počítá s výdaji ve výši 3 miliard EUR na opatření v oblasti energetické účinnosti ve veřejných a soukromých obytných budovách i v průmyslových odvětvích. Pro snížení spotřeby energie a závislosti na fosilních palivech je nutné jít nad rámec této první vlny renovací, protože cíl plánu pro oživení a odolnost se nevztahuje na celý fond budov. Rumunsko musí dále zlepšit politický rámec, aby renovaci budov urychlilo. Z hlediska souladu s cíli balíčku „Fit for 55“ je zapotřebí ještě více posílit ambice, pokud jde o snižování emisí skleníkových plynů a zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie a vyšší energetické účinnosti.

- (24) Vzhledem k tomu, že urychlený přechod na klimatickou neutralitu a odklon od fosilních paliv si v několika odvětvích vyžádá značné náklady na restrukturalizaci, může Rumunsko v rámci politiky soudržnosti využívat mechanismus pro spravedlivou transformaci, aby zmírnilo socioekonomický dopad přechodu v nejpostiženějších regionech. Rumunsko může navíc zlepšovat pracovní příležitosti a posilovat sociální soudržnost s pomocí Evropského sociálního fondu plus zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057¹⁵.
- (25) Na základě hloubkového přezkumu a tohoto posouzení provedených Komisí přezkoumala Rada národní program reforem na rok 2022 a konvergenční program z roku 2022. Její doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011 jsou promítnuta do doporučení č. 1, 2 a 3. Fiskální politiky uvedené v doporučení č. 1 pomáhají řešit mimo jiné nerovnováhy spojené s velkým a přetrvávajícím schodkem běžného účtu, neboť příznivější rozpočtová bilance pomůže snížit značnou potřebu vnějšího financování rumunské ekonomiky jako celku. Politiky uvedené v doporučení č. 2 pomáhají řešit mimo jiné slabiny spojené s konkurenceschopností. Politiky uvedené v doporučení č. 3 pomáhají řešit mimo jiné slabiny spojené v delším výhledu s platební bilancí,

¹⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Evropský sociální fond plus (ESF+) a zrušuje nařízení (EU) č. 1296/2013 (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 21).

DOPORUČUJE Rumunsku v letech 2022 a 2023:

1. Provádět fiskální politiku v souladu s doporučením Rady ze dne 18. června 2021 k odstranění nadměrného schodku veřejných financí v Rumunsku.
2. Pokračovat v provádění svého plánu pro oživení a odolnost v souladu s milníky a cíli uvedenými v prováděcím rozhodnutí Rady ze dne 3. listopadu 2021. Urychleně dokončit jednání s Komisí o programových dokumentech v rámci politiky soudržnosti na období 2021–2027 s cílem zahájit jejich provádění.
3. Snížit celkovou závislost na fosilních palivech. Usnadnit další rozšiřování výroby udržitelné energie urychlením rozvoje obnovitelných zdrojů, modernizací energetických přenosových sítí a rozšířením propojení se sousedními členskými státy. Zvýšit tempo a ambice renovací s cílem zvýšit energetickou účinnost fondu budov.

V Bruselu dne

Za Radu

předseda/předsedkyně
